

ВЪРХОВЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ
НА СЪЮЗА ПО ВЪПРОСИТЕ
НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ И
ПОЛИТИКАТА НА СИГУРНОСТ

Брюксел, 27.4.2016 г.
JOIN(2016) 21 final

СЪВМЕСТНО СЪОБЩЕНИЕ ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Интегрирана политика на Европейския съюз за Арктика

СЪВМЕСТНО СЪОБЩЕНИЕ ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Интегрирана политика на Европейския съюз за Арктика

ВЪВЕДЕНИЕ

Една безопасна, стабилна, устойчива и благоденстваща Арктика е от значение не само за самия регион, но и за Европейския съюз (ЕС) и света. ЕС има стратегически интерес да играе ключова роля в Арктическият регион.

В Арктика територии имат осем държави: Канада, Кралство Дания¹, Финландия, Исландия, Норвегия, Русия, Швеция и Съединените щати. Следователно три държави — членки на ЕС, са също така арктически държави, а Исландия и Норвегия са членове на Европейското икономическо пространство². В Арктика живеят няколко коренни народа³. Арктическият регион обхваща също Северния ледовит океан и прилежащите му морета. Арктическите държави носят основната отговорност за разрешаването на проблемите в рамките на своите територии, но много от проблемите, пред които е изправен Арктическият регион и които се обсъждат в настоящото съвместно съобщение, могат да бъдат преодоляни по-ефективно чрез регионално или многостранно сътрудничество. Ето защо участието на ЕС е от значение.

Като се вземат под внимание предходните инициативи⁴, в настоящото съвместно съобщение се излагат мотивите за политика на ЕС, насочена към постигане на напредък в **международното сътрудничество** за справяне с последиците от **изменението на климата** върху крехката околна среда на Арктика и към насърчаване и подпомагане на **устойчивото развитие**, особено в европейската част на Арктика.

През последните години ролята на Арктика в **изменението на климата** стана много по-активна⁵. Арктика се затопля почти два пъти по-бързо в сравнение със средния темп на

¹ Кралство Дания се състои от Дания, Гренландия и Фарьорските острови.

² Исландия и Норвегия са също така асоциирани държави към Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт 2020“.

³ Саамите и инуитите са единствените национално признати коренни населения, които живеят отчасти на територията на държави — членки на ЕС. Гренландия има тесни връзки с ЕС благодарение на статута си на една от отвъдморските страни и територии, асоциирани към ЕС.

⁴ По-специално (COM/2008/0763 окончателен), (JOIN(2012) 19 final), (SWD(2012) 182 final) и (SWD(2012) 183 final).

⁵ В съобщението на Комисията „Стратегия на ЕС за адаптация към изменението на климата“ (COM(2013) 216 final) се упоменава специално особената уязвимост на Арктика на последиците от изменението на климата.

затопляне на световно равнище. Докато в миналото вниманието беше насочено почти изцяло върху последиците от изменението на климата в Арктика, напоследък се осъзнава все повече, че повтарящите се обратни въздействия (feedback loops) превръщат Арктика в елемент, който допринася за изменението на климата. Оpozнаването на тази динамика и оказването на помощ за разработването на специфични стратегии, насочени към смекчаване на климатичните изменения в Арктика и адаптиране към тях, ще представляват част от по-широкообхватните усилия на ЕС за борба с изменението на климата⁶.

Необходими са стратегии за адаптиране, с които да се помогне на жителите на Арктика да предприемат мерки срещу сериозните предизвикателства, пред които са изправени вследствие на изменението на климата. Политиката на ЕС за Арктика ще бъде важен елемент в изпълнението на глобалното споразумение, постигнато на 21-та конференция на страните по Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата, проведена през декември 2015 г., в което споразумение се излага глобален план за действие за ограничаване на глобалното затопляне до доста под 2 °C. За Европейския съюз Споразумението от Париж представлява амбициозно, балансирано, справедливо и правнообвързващо споразумение, което бележи решителен повратен момент към предприемането на всеобхватни и съвместни действия на световно равнище срещу изменението на климата. Когато бъде изпълнено, Споразумението от Париж ще ускори прехода към световна икономика, която е устойчива на изменението на климата, но също така и неутрална по отношение на климата.

Поради важната роля на Арктика като регулатор на климата на планетата, който освен това поема замърсяването на далечни разстояния, ЕС има дълг да защитава **околната среда на Арктика** и да повишава устойчивостта на екосистемите.

ЕС следва освен това да насърчава **устойчивото развитие** в Арктика, като се съобразява както с традиционния поминък на населението, което живее в региона, така и с поледиците от икономическото развитие за крехката околна среда на Арктика. ЕС следва да подпомогне повишаването на икономическата, социалната и екологичната устойчивост на обществата в Арктика.

Редица дейности и решения на ЕС оказват влияние върху икономическото развитие в Арктическият регион⁷. Например ЕС е един от най-големите потребители на продукти, идващи от арктическите държави, като например рибни продукти и енергия⁸. Инвестициите от европейски предприятия могат да допринесат за постигането на устойчиво развитие в региона, като евентуално бъдат подпомогнати от европейските

⁶ В съответствие с рамката на ЕС в областта на климата и енергетиката за 2030 г., приета от държавните и правителствените ръководители по време на заседанието на Европейския съвет от 23 и 24 октомври 2014 г. (EUCO 169/14).

⁷ Доклад „Оценка на екологичния отпечатък на ЕС върху Арктика и неговата политика за региона“ (EU Arctic Footprint and Policy Assessment), EcoLogic, Берлин, 2010 г. (http://arctic-footprint.eu/sites/default/files/AFPA_Final_Report.pdf).

⁸ 24 % от рибните продукти, внесени от ЕС през 2014 г., са с произход от Норвегия, което представлява 1,5 милиона тона на стойност 4,8 млрд. EUR (източник: Евростат/EUMOFA). Една трета от вноса на ЕС на нефт и две трети от вноса на ЕС на газ идват от Норвегия и Русия (източник: Евростат).

структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) и от инициативи по линия на Плана за инвестиции за Европа. В изготвен наскоро доклад само възможностите за инвестиции в региона на Баренцово море се оценяват на 140 млрд. EUR⁹. Регионални стратегии за интелигентно специализиране в съчетание с финансиране от ЕС могат да подпомогнат разработването на местни модели на устойчив растеж и създаване на работни места в европейската част на Арктика с потенциални ползи за целия ЕС. Предстоящото финландско председателство на Арктическият съвет (2017—2019 г.) ще осигури възможност за представяне на европейски идеи и инициативи в рамките на работата на Арктическият съвет.

През последните години Арктическият регион получи по-голяма видимост в **международните отношения**, която се дължи на нарастващото му значение в екологичен, социален, икономически и стратегически аспект. ЕС вече допринася в съществена степен за научните изследвания, сателитното наблюдение и регионалното развитие в Арктика, както и за работата на Арктическият съвет¹⁰, в който държавите извън Арктика, като например Китай, Индия, Япония, Република Корея и Сингапур, вече имат статут на наблюдатели.

Въпреки че промените, засягащи Арктика, представляват възможности за местните общности, те също така могат да доведат до повишаване на напрежението в региона, например чрез конкуренция за ресурсите и увеличаване на икономическата дейност. Международните правни рамки, като например Конвенцията на ООН по морско право (UNCLOS) и Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата, обхващат и Арктика. В настоящия момент е по-важно от всякога да се гарантира, че Арктика ще продължи да бъде зона на мир, просперитет и конструктивно международно сътрудничество.

Световните океани са важни ресурси, но са поставени под все по-голям натиск, който рискува да им навреди още повече, ако увеличената дейност не се управлява правилно. Именно в този контекст ЕС се стреми да постигне напредък по програмата за управление на океаните. Необходимостта от надеждна рамка за добро стопанисване е особено сериозна в Арктика: големи части от зоните в открито море извън национална юрисдикция понастоящем не попадат в обхвата на специални правила за управление на икономическите дейности, нито има достатъчно научни знания за морския басейн. Поради това предстои много работа, за да бъде защитено откритото море в Арктика с оглед на климатичните изменения и увеличаващата се човешка дейност в региона.

В този контекст няколко държави членки изготвиха през последните години национални рамки за политиката за Арктика¹¹. През 2014 г. Съветът и Европейският

⁹ Стратегическа визия за Севера (Strategic Vision for the North), Paavo Lipponen, май 2015 г.

¹⁰ Три държави — членки на ЕС (Финландия, Кралство Дания и Швеция), са пълноправни членове на Арктическият съвет, а седем държави — членки на ЕС (Франция, Германия, Италия, Нидерландия, Полша, Испания и Обединеното кралство), са наблюдатели в Арктическият съвет.

¹¹ Кралство Дания, Финландия, Германия, Италия, Полша, Швеция и Обединеното кралство. Нидерландия, Франция и Испания ще изготвят през 2016 г. документи за политиката за арктическата или полярната политика. Сред нечленуващите в ЕС държави, които са изготвили документ за стратегията или

парламент поискаха от Комисията и върховния представител по въпросите на външните работи и политиката на сигурност да разработят интегрирана политика по въпросите, свързани с Арктика, и по-последователна рамка за действия и програми за финансиране от страна на ЕС. В отговор на това интегрирана политика на ЕС за Арктика се предлага в три приоритетни области:

1. изменение на климата и опазване на околната среда на Арктика;
2. устойчиво развитие във и около Арктика;
3. международно сътрудничество по въпросите, свързани с Арктика.

ЕС следва да придаде особено значение на научните изследвания, науката и иновациите, които ще имат основна роля и в трите приоритетни области. Действията, предприети в приоритетните области, следва да подпомогнат изпълнението на Програмата до 2030 г. и да са съобразени със 17-те цели за устойчиво развитие, приети от ООН през септември 2015 г.

1. ИЗМЕНЕНИЕ НА КЛИМАТА И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА АРКТИКА

Проблеми

Изменението на климата поражда значителен риск. Последниците от него са осезаеми в Арктика — морският лед през лятото е намалял с над 40 % от 1979 г.¹² до днес. Деликатните арктически екосистеми са застрашени и препитанието на коренните населения се влияе пряко от изменението на климата. В една от най-студените части на света разтопяването на вечните ледове води до потъване на земята, до намаляване на местообитанията и до повреждане на инфраструктурата. Потенциалните загуби от това се оценяват на стотици милиарди евро¹³. Повишаващите се температури допринасят за топенето на ледената покривка на Гренландия, което допринася за повишаването на морското равнище, и участват в промяната на режима на валежите в северното полукълбо.

политиката по отношение на Арктика, са Канада, Исландия, Индия, Япония, Норвегия, Руската федерация и Съединените американски щати.

¹² Например: <http://climate.nasa.gov/vital-signs/arctic-sea-ice/>

¹³ Например поради намаляването на дебелината на морските ледове и на тяхната площ, по-непредвидимото време, силните бури, повишаването на морското равнище, променящото се сезонно топене и замръзване на реките и езерата, промените във вида на снега и в това кога има сняг, увеличаването на храстовидната растителност, топенето на вечните ледове и предизвиканата от бури ерозия, които на свой ред водят до големи загуби на земя в някои региони, вследствие на което в някои крайбрежни области трябва да бъдат преместени цели общности.

Управлението на тези промени налага по-тясно и по-интегрирано сътрудничество в областта на адаптирането към изменението на климата в Арктика, както и намаляване на емисиите на парникови газове.

Според петия доклад за оценка на Международния комитет по изменение на климата температурите на вечните ледове са се повишили в повечето региони от началото на 80-те години на миналия век¹⁴. Парниковите газове се отделят от вечните ледове и навлизат в атмосферата с все по-бързи темпове. Топенето на вечните ледове има потенциала да отдели въглероден двуокис и метан в количества, които са няколко пъти по-високи от днешните годишни емисии на парникови газове от създадени от човека източници, като например използването на изкопаеми горива. Това може да промени Арктика, както и климата в световен мащаб.

В Арктика съществуват няколко чувствителни екосистеми, в които на свой ред живеят много ендемични видове. Над половината от влажните зони в света, които са от съществено значение за пречистването на водите, за защитата от наводнения и за стабилността на бреговата линия, се намират в арктическите и подарктическите региони. Арктическите морски екосистеми са от жизненоважно значение за рибарството, като се има предвид ролята на рибата в долната част на важни хранителни вериги. Тези екосистеми са засегнати не само от изменението на климата, но и от замърсяване и инвазивни чужди видове. Опазването на биологичното разнообразие и на жизнеспособността на екосистемите в Арктика ще продължи да бъде предизвикателство в световен мащаб.

Отговор посредством политиката

1.1 Научни изследвания

От съществено значение за нашия отговор е по-доброто разбиране на промените, пред които е изправен регионът. По тази причина ЕС допринася в голяма степен за **научните изследвания в Арктика**. През последните десетилетия усилията бяха насочени към програми за наблюдение и мониторинг на Арктика, както и към многобройни научноизследователски проекти, но при все това арктическите системи и техните функции и възможни реакции на различни фактори остават до голяма степен непознати.

Очаква се ЕС да запази настоящите равнища на финансирането, което отпуска за научни изследвания в Арктика (около 200 млн. EUR през последното десетилетие) по линия на програмата „Хоризонт 2020“ (2014—2020 г.). ЕС вече е заделил **40 млн. EUR по работната програма за периода 2016—2017 г.** за научни изследвания, свързани с Арктика. Тази програма ще се съсредоточи върху интегрирана система за наблюдение, изучаваща начина, по който промените в Арктика се отразяват на времето и климата в северното полукълбо, и ефекта на изменението на климата върху вечните ледове в Арктика и неговите последици в социално-икономически аспект. Освен това

¹⁴ До края на 21-ви век площта на вечните ледове в близост до повърхността може да намалее с 37—81 %.

европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) също отпускат финансиране за научноизследователски и иновационни дейности в областта на изменението на климата и в областта на околната среда в Арктика.

Основен елемент на научноизследователските усилия на ЕС по отношение на Арктика ще бъде **инициативата EU-PolarNet**, която подкрепя европейски консорциум от експертни знания и инфраструктура за полярни научни изследвания с цел по-добро асимилиране на европейските научни и оперативни способности в полярните региони. 22 европейски научноизследователски институции ще разработят и предоставят интегрирана европейска програма за полярни научни изследвания по линия на EU-PolarNet. Проектът предвижда също така работа с научноизследователски организации от Канада, Русия и САЩ.

Научните изследвания на ЕС в областта на изменението на климата в Арктика ще бъдат подпомогнати и от **космическите програми на ЕС**. Оперативната инфраструктура и услугите на „Коперник“ ще бъдат използвани за научноизследователски дейности в Арктика, включително за метеорологичен мониторинг, мониторинг на климатичните променливи и дебелината на леда и по-добро моделиране на океаните. Освен това Европейската комисия ще подкрепи въвеждането на Интегрираната система Свалбард за наблюдение на Арктика — мултидисциплинарна и многонационална научноизследователска инфраструктура, която е географски разположена в различни части на Свалбард, което ще подпомогне бъдещия мониторинг на целия арктически регион.

ЕС следва да продължи да насърчава и улеснява ефективното международно научно сътрудничество чрез подпомагане на **транснационалния достъп до научноизследователска инфраструктура и до източници на данни със свободен достъп** с цел подобряване на политическите и икономическите връзки и поддържане на добри отношения с ключовите държави в региона. Освен това ЕС следва да продължи да подкрепя работата на групата от висши длъжностни лица¹⁵ в областта на международната научноизследователска инфраструктура.

На последно място, чрез „Хоризонт 2020“ ЕС допринася към инициативите за наблюдение на Арктика, като например тези, които се насърчават от Арктическият съвет с мрежите за поддържане на наблюдение на Арктика (Sustaining Arctic Observing Networks — SAON)¹⁶ или Инициативата за студения регион на Групата за наблюдение на Земята (Group on Earth Observations — GEO)¹⁷, с цел подготвяне чрез научни изследвания на създаването на оперативни дългогодишни системи.

1.2 Стратегии за смекчаване на изменението на климата и за адаптиране към него

¹⁵ Групата „Карнеги“ от научни съветници на G8+5 създаде група от висши длъжностни лица (ГВДЛ) по въпросите на глобалната научноизследователска инфраструктура, за да бъде постигнато общо разбирателство по въпроси като ръководенето, финансирането и управлението на широкомащабна научноизследователска инфраструктура. Европейската комисия е член на ГВДЛ.

¹⁶ Мрежи за поддържане на наблюдение на Арктика: <http://www.arcticobserving.org/>

¹⁷ <https://www.earthobservations.org/index.php>

В отговор на предизвикателството, породено от изменението на климата в Арктика, целта на ЕС в съответствие със Споразумението от Париж е да се **ограничи глобалното повишаване на средните температури** до стойности доста под 2 °C и да се положат усилия за ограничаване на повишаването на температурата до 1,5 °C. ЕС вече се ангажира да намали общите си емисии на парникови газове с 40 % до 2030 г. и с 80 % до 2050 г. в сравнение с равнищата от 1990 г. Ангажиментът за 2030 г. ще бъде постигнат чрез осъществяване на предвидения принос на ЕС, определен на национално равнище, съгласно Споразумението от Париж. ЕС пое също ангажимент да разходва 20 % от бюджета на ЕС за цели, свързани с климата.

Тъй като изменението на климата представлява околуполусно предизвикателство, ЕС е готов да работи с арктическите държави, коренните населения и съответните арктически регионални и многостранни форуми с цел обмяна на опит, експертни знания и информация относно **изменението на климата, последиците от изменението на климата, адаптирането към изменението на климата и устойчивостта по отношение на изменението на климата**, за да бъде разработена амбициозна програма за адаптиране към изменението на климата, предназначена за Арктическият регион.

ЕС следва да работи с регионите в Арктика, за да бъдат изготвени подходящи мерки за адаптиране и смекчаване, съобразени с местните условия и с особения характер на арктическите региони. Той може да направи това отчасти чрез **европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ)**¹⁸, които интегрират в дейността си действия в областта на климата.

Освен поетите си задължения във връзка с CO₂ за 2030 и 2050 г., ЕС следва да **участва в международните усилия за ограничаване на емисиите на краткотрайни атмосферни замърсители, като индустриалните сажди и метана**, които ускоряват допълнително климатичните изменения в Арктика. Индустриалните сажди, които произхождат от сажди и въздействието им е до 1 500 пъти по-силно от CO₂, увеличават темпа на топене на леда и снега. Метанът е друг парников газ, който е 20 пъти по-силен от CO₂. Счита се, че под арктическите вечни ледове има огромни залежи на метан. ЕС може да ограничи емисиите чрез: Конвенцията за трансгранично замърсяване на въздуха на далечни разстояния (UNECE CLRTAP); изменения Протокол от Гьотеборг, предложението на Комисията за пакет от мерки за качеството на въздуха; Коалицията за климат и чист въздух; и участието в инициативи на Арктическият съвет, като например специалната група за индустриалните сажди и метана.

1.3 Защита на околната среда

ЕС се стреми да защитава, опазва и подобрява околната среда, включително и в по-широкия регион, за настоящите и бъдещите поколения. ЕС следва да продължи да участва в **многостранни споразумения в областта на околната среда**, които имат

¹⁸ ЕСИФ (2014—2020 г.) заделят 25 % от своите средства за подпомагане на изпълнението на целите в областта на изменението на климата.

също така особено значение за Арктика, и да насърчава тяхното изпълнение¹⁹. ЕС следва да насърчава пълното зачитане на разпоредбите на Конвенцията на ООН по морско право, която се счита за обичайно международно право, включително задължението за защита и опазване на морската среда.

ЕС следва също така да работи с партньорите за **насърчаване на висока степен на защита на биологичното разнообразие**, за да бъде спряна загубата на биологично разнообразие и за да бъдат изпълнени поставените за 2020 г. цели по отношение на биологичното разнообразие в световен мащаб. ЕС следва да **насърчава въвеждането на морски защитени зони** в Арктика, тъй като тези зони са важен елемент на усилията за опазване на биологичното разнообразие. ЕС следва също да работи с арктическите държави и други международни партньори за разработването на инструмент по линия на Конвенцията на ООН по морско право, предназначен за опазването и устойчивото използване на морското биологично разнообразие в зоните извън национална юрисдикция.

Жителите на Арктика страдат все повече от високите нива на **замърсителите и тежките метали**, които се озовават в хранителната мрежа на Арктика²⁰. ЕС следва да продължи да подкрепя работата на международно равнище за забрана или постепенно спиране на употребата на устойчиви органични замърсители в околната среда през периода до 2020 г.²¹ В това отношение ще бъде важно всички арктически държави да прилагат ефективно Стокхолмската конвенция. ЕС следва да насърчава бързото ратифициране на Конвенцията от Минамата с цел предотвратяване и намаляване на емисиите на живак. Като взема под внимание всеобхватното си законодателство в областта на отпадъците, ЕС може да сподели с арктическите държави опит и най-добри практики във връзка с кръговата икономика.

Що се отнася до риска от **инвазивни чужди видове**, действията следва да включват доброволни мерки, като например мерките, предложени в Насоките на Международната морска организация за контрол и управление на биологичното обрастване на кораби, и задължителни мерки. Действията могат да доразвият опита на ЕС и неговите държави членки в управлението на определени пътища, включително мерките, въведени чрез Международната конвенция за контрол и управление на баластните води и утайките от кораби, приета през 2004 г. Съответно ЕС следва да

¹⁹ Те включват Конвенцията за биологичното разнообразие, Конвенцията по международната търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора, Конвенцията за мигриращите видове диви животни, Споразумението за водолубивите птици от Африка и Евразия, Бернската конвенция, Международната конвенция за регламентиране на китолова, Стокхолмската конвенция за устойчивите органични замърсители и Конвенцията за защита на морската околна среда в Североизточния Атлантически океан (OSPAR).

²⁰ Вж. например оценката от 2009 г. на АМАР: Здравето на хората в Арктика.

<http://www.amap.no/documents/doc/amap-assessment-2009-human-health-in-the-arctic/98>

²¹ По-специално устойчивите органични замърсители, много устойчивите и силно биоакмулиращите се вещества, както и устойчивите, биоакмулиращите се и токсичните вещества.

предприеме всички подходящи мерки, за да насърчи всички страни, подписали Конвенцията, да я ратифицират.

ЕС следва да работи в тясно сътрудничество с държавите членки, Конвенцията OSPAR и други заинтересовани страни по **дейностите, свързани с нефт и газ**, за насърчаване на приемането на най-високи стандарти за предотвратяване на големи аварии и за екологичен контрол. ЕС трябва да бъде готов да споделя с международните партньори най-добри практики в регулаторната²² и технологичната сфера, за да допринесе за безопасността и опазването на околната среда в региона. Поради това ЕС следва да приветства Споразумението на Арктическият съвет за сътрудничество в областта на готовността и реакцията при замърсяване на моретата с нефт в Арктика.

2. УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ ВЪВ И ОКОЛО АРКТИКА

Проблеми

В Арктическият регион устойчивото икономическо развитие е изправено пред специфични предизвикателства. В сравнение с други части на Европа европейската част на Арктика се характеризира с ниска гъстота на населението, което е разпръснато върху значителна площ, и с липса на транспортни връзки, като например шосейни, железопътни или въздушни връзки между изтока и запада. Останалата част от Арктика е богата на природни ресурси като риба, минерали, нефт и газ²³. Липсата на наземни комуникации означава, че космическата инфраструктура ще играе все по-важна роля за свързването на хората и предприятията и за посрещането на образователните, здравните, езиковите и културните нужди на арктическите общности.

Европейската част на Арктика притежава също значителен потенциал за подпомагане на растежа в останалата част на Европа. Тъй като обаче понастоящем ЕС не разполага с цялостна транспортна връзка между севера и юга, той може да проучи ползите от заздравяването на връзките с Арктика посредством трансевропейските мрежи, например от Финландия до Норвегия, като се предостави достъп до Северния ледовит океан.

Чрез своите държави членки и тесните си връзки с Исландия и Норвегия (като членове на Европейското икономическо пространство), както и с Гренландия²⁴, ЕС може да играе важна роля в оформянето на бъдещото развитие на европейската част на Арктика чрез прилагането на правилата на ЕС, които имат отношение към ЕИП²⁵, и на финансови инструменти. Сътрудничеството между държавите и регионите в

²² Например Директивата за безопасността в крайбрежни води (2013/30/ЕС).

²³ Според оценката от 2008 г. на Геоложкия институт на САЩ (US Geological Survey) зоната на север от Арктическият кръг съдържа около 13 % от неоткритите източници на нефт в света, чийто добив е технически възможен, и 30 % от неоткритите източници на природен газ в света.

²⁴ Гренландия не е членка на Европейския съюз. Дългогодишните отношения с Гренландия бяха потвърдени с подписването през 2015 г. на съвместната декларация от Европейския съюз, от една страна, и правителството на Гренландия и правителството на Дания, от друга страна, относно отношенията между Европейския съюз и Гренландия.

²⁵ В съответствие с член 102, параграф 1 от Споразумението за ЕИП.

европейската част на Арктика е добро, например в контекста на Евро-арктическият Съвет за региона на Баренцово море и рамката на политиката за Северното измерение.

Политиката на сближаване на ЕС подкрепя инвестициите и изграждането на капацитет в европейската част на Арктика, като се поставя акцент върху научните изследвания и иновациите, конкурентоспособността на МСП и подпомагането на преминаването към нисковъглеродна икономика²⁶. Други важни източници на финансиране на проекти в региона са програмите за териториално сътрудничество на ЕС, като например: програмата Interreg Север; програмата Botnia-Atlantica; програмата за региона на Балтийско море; и програмата за Северната периферия и Арктика; както и програмите за трансгранично сътрудничество Karelia и Kolarctic по линия на Европейския инструмент за съседство. ЕС следва да работи за засилване на сътрудничеството, синергиите и взаимното допълване между тези програми и други източници на финансиране в региона. До момента разработването на инфраструктурни проекти се оказва трудно и националните и регионалните органи ясно заявиха, че според тях е необходимо по-координирано и по-ефективно финансиране от ЕС в тази област²⁷.

Климатът в Арктическият регион прави този регион и идеално място за иновации в областта на технологиите и услугите за студени климатични условия. Суровите климатични условия и крехката околна среда изискват специализирани технологии и ноу-хау, за да бъдат постигнати високи екологични стандарти. Възможностите, които предлага „зелената икономика“, като например устойчивите енергийни системи с няколко източника, екотуризма и производството на храни с ниски емисии, могат да бъдат доразвити. Европейската комисия ще подпомогне следенето на потенциалните възможности за устойчиви икономически дейности, включително в секторите на „синята икономика“ като аквакултурите, рибарството, енергията от възобновяеми източници от инсталации в морето, морския туризъм и морските биотехнологии. Тъй като между различните части на този обширен регион се наблюдават големи разлики, се очаква енергетиката да бъде сектор, който допринася за растежа. Тя може да включва вятърна енергия от съоръжения, разположени на сушата и в морето, океанска енергия, геотермална енергия и водна енергия.

Отговор посредством политиката

2.1 Подкрепа на устойчивите иновации

ЕС следва да подкрепя **внедряването на новаторски технологии** в Арктика. Тези технологии могат да бъдат приложени към широк кръг от дейности, като например разработването на авангардни материали, способни да работят при екстремни условия през арктическата зима, които могат да стимулират инвестициите в енергийната ефективност и възобновяемите източници на енергия. Тези технологии имат потенциала да донесат широки социални и икономически ползи в Арктика и извън нея.

²⁶ За периода 2014—2020 г. са отпуснати над 1 млрд. EUR за инвестиции в Северна Финландия и Швеция по целта „Инвестиции за работни места и растеж“, които ще бъдат допълнени с национално публично и частно съфинансиране.

²⁷ http://ec.europa.eu/dgs/maritimeaffairs_fisheries/consultations/arctic-eu-funding/doc/results_en.pdf.

В допълнение към „Хоризонт 2020“ програмите по линия на ЕСИФ предоставят финансиране за научноизследователски и иновационни дейности в европейската част на Арктика.

Европейската комисия ще проучи по какъв начин „Хоризонт 2020“ може да ускори превръщането на резултатите от научноизследователските дейности в технологии и услуги за студени климатични условия с търговски потенциал. Тези резултати следва да включват оценките на устойчивостта на процесите и технологиите, за да се осигури социална и екологична защита, и могат да допринесат за разработването на „арктически стандарти“. Тесните връзки между научните изследвания, науката и технологиите, като същевременно се вземат под внимание традиционните знания, също ще гарантират, че разработването се осъществява по устойчив начин.

Програмата InnovFin²⁸ по линия на програмата „Хоризонт 2020“, и по-специално по нейната инициатива „Финансиране за новатори“ от страна на групата на Европейската инвестиционна банка и Европейската комисия, може да помогне на свързаните с Арктика научни изследвания и иновационни проекти²⁹ да получат достъп до пазара. InnovFin се състои от редица интегрирани и допълващи се инструменти за финансиране и консултантски услуги и обхваща цялата верига на стойността на научните изследвания и иновациите с цел подкрепа на инвестициите от най-малките до най-големите предприятия.

На последно място, много предприятия, особено малките и средните предприятия, разположени в най-северната част на ЕС, се развиват добре по новаторски бизнес модели и новаторски технологии, а именно информационни технологии, обработка на данни и свързани с данни услуги, промишлен дизайн, икономиката на сътрудничеството и кръговата икономика. **Ефективният достъп до единния пазар** често е от решаващо значение, за да стигнат иновациите от етапа на разработка до етапа на пускане на пазара. Поради това Комисията ще положи специални усилия за насърчаване на условията за реализиране на иновационни и бизнес възможности в Арктика в хода на изпълнението на своите стратегии за цифров единен пазар³⁰ и при осъвременяването на единния пазар³¹. Европейската мрежа за предприятия (European Enterprise Network) напътства особено успешно МСП в Арктика по тяхно искане. Това се дължи на голямото търсене в региона. Комисията ще продължи да подкрепя тази дейност.

²⁸ InnovFin се състои от редица инструменти за финансиране и консултантски услуги. Програмата обхваща цялата верига на стойността на научните изследвания и иновациите с цел да бъдат подкрепени инвестициите от най-малките до най-големите предприятия. За повече информация: <http://www.eib.org/products/blending/innovfin/>.

²⁹ Например съоръжението за тестване на автомобили при зимни условия на проекта „Арктическа дъга“ вече се финансира по линия на InnovFin (<http://spga.eu/>).

³⁰ COM(2015) 192 final.

³¹ COM(2015) 550 final.

2.2 Форум на заинтересованите страни в европейската част на Арктика

Консултациите, давани от Комисията и Европейската служба за външна дейност, сочат, че инвестициите в европейската част на Арктика са недостатъчни. Като признава необходимостта от тясно сътрудничество с националните, регионалните и местните органи в европейската част на Арктика, Комисията ще създаде форум на заинтересованите страни в европейската част на Арктика с цел засилване на сътрудничеството и координацията между различните програми за финансиране на ЕС.

Целта е в рамките на този временен форум институциите на ЕС, държавите членки и регионалните и местните органи да подпомогнат набелязването на **ключови инвестиционни и научноизследователски приоритети** в региона, към които да бъдат насочени средства от ЕС. Съгласно Споразумението за Европейското икономическо пространство в процеса ще могат да участват и Норвегия и Исландия, както и Гренландия — съгласно съвместната декларация на ЕС и Гренландия. Тази работа, която се председателства от Европейската комисия, трябва да приключи преди края на 2017 г.

В допълнение към форума програмата Interreg за Северната периферия и Арктика ще ръководи пилотна дейност, насочена към създаването на **мрежа от управляващи органи и заинтересовани страни** от различни програми за регионално развитие, изпълнявани в европейската част на Арктика. Целта е да се улесни обменът на информация, да се планират и координират поканите за представяне на предложения и да се наблюдава въздействието на програмите върху региона. В новата мрежа за сътрудничество ще могат да участват и съответните национални и международни инструменти за финансиране. Въз основа на задълбочената работа и големия опит от програмите мрежата подпомага работата на форума на заинтересованите страни при определянето на научноизследователски и инвестиционни приоритети.

За да се обединят резултатите, постигнати от форума и от мрежата, след 2017 г., Комисията ще финансира и улесни провеждането на **годишна конференция на заинтересованите страни** в Арктика в европейския Арктически регион, за да се засилят сътрудничеството и създаването на контакти между заинтересованите страни с цел подобряване на изграждането на капацитет, разработването на международни проекти и информираността относно източниците на финансиране.

2.3 Инвестиции

Планът за инвестиции за Европа е в процес на изпълнение и може потенциално да бъде използван за подкрепа на инфраструктурни проекти в европейската част на Арктика, включително Гренландия. Чрез този инструмент и съществуващите си операции по отпускане на заеми Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) може да подпомогне не само финансирането на проекти за подобряване на транспортните връзки по суша, море и въздух, но и телекомуникациите, проектите за енергийна ефективност и нисковъглеродните технологии. В съответствие със своя мандат ЕИБ може да

инвестира в трансгранични проекти между Швеция, Финландия, Кралство Дания, Норвегия и Исландия със значителен потенциал за развитие.

Подготовката на тези проекти може да бъде също улеснена чрез включването на Европейския консултантски център по инвестиционни въпроси и Портала за проекти. Това може да помогне да бъдат привлечени нови източници на финансиране чрез увеличаване в максимална степен на участието на частния сектор и чрез допълване на европейските структурни и инвестиционни фондове. Могат да бъдат разработени специализирани платформи, които да обединят различните инвеститори в Арктическият регион. Европейската банка за възстановяване и развитие също е важен инвеститор в Арктическият регион.

По тази причина интегрираната политика на ЕС за Арктика е в съответствие с Плана за инвестиции за Европа, в който са представени различни начини за насърчаване на инвестициите в Арктическият регион в полза на гражданите и предприятията, намиращи се както над, така и под Северния полярен кръг.

Що се отнася до **транспортните връзки**, северната част на Финландия, Швеция и Норвегия принадлежи към трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T). Тази мрежа улеснява инвестициите, за да бъдат оптимизирани ползите от мрежата. Тя се съсредоточава върху трансграничните отсечки и премахването на участъците със затруднения и насърчава устойчивите видове транспорт. Lulea, Kemi, Oulu, Narvik и Hammerfest бяха определени за пристанища на TEN-T. Те представляват важни връзки между морския и сухопътния транспорт.

ЕС съфинансира дейности и проучвания, за да се увеличат преминаването към други видове транспорт и капацитетът за железопътен транспорт между Narvik, коридора на Ботническият залив и Южна Скандинавия.

Създаването на оптимална, устойчива комбинация от различните видове транспорт — за дълги и къси разстояния, за пътнически и товарен превоз — следва да бъде осъществено чрез сътрудничество между институциите на ЕС, държавите членки, трети държави и промишлеността. За да бъде използвана оптимално мрежата, следва да бъде обмислена възможността за прилагане на координирана стратегия за финансиране.

2.4 Космически технологии

Поради огромната площ и ниската гъстота на населението на Арктическият регион базираните в космоса услуги могат да бъдат от голяма полза за този регион. Арктическият регион обаче се нуждае от специализирани решения, тъй като не попада в обхвата на геостационарните спътници.

Програмата „Коперник“ вече осигурява услуги за наблюдение и следене посредством спътници в полярни орбити и по този начин допринася за посрещането на съществени нужди в областта на околната среда, безопасността и сигурността. Когато бъде пусната в експлоатация, европейската глобална навигационна система („Галилео“) ще предложи

покрытие на Арктическият регион и ще осигури възможности за безопасна и надеждна навигация за въздушни, морски и наземни приложения. Телекомуникационните нужди обаче не могат да бъдат адекватно задоволени с настоящите спътници, които са предимно в екваториална орбита. Комисията ще проучи дали подходящо решение за Арктика може да бъде разгледано в рамките на евентуално предложение за подкрепа на следващото поколение правителствени спътникови комуникации в контекста на предстоящата космическа стратегия или на европейския план за действие в областта на отбраната. Освен това ЕС ще насърчава създаването на интегрирана система за наблюдение на Арктика посредством Инициативата за студения регион на Групата за наблюдение на Земята като основен инструмент за проучване, прогнозиране и оценка на промените, които подпомагат устойчивото развитие на региона.

2.5 Безопасни и сигурни морски дейности

С цел увеличаване на трафика на плавателни съдове в Арктика, включително плавателни съдове, плаващи под флага на държави — членки на ЕС, ЕС следва да допринесе за **повишаването на безопасността на корабоплаването в Арктика** чрез новаторски технологии и разработването на инструменти за мониторинг на промените от пространствена и времева гледна точка на увеличаващите се морски дейности в Арктика. Тази информация е от съществено значение за оценяването на съответните рискове и за вземането на по-добри решения във връзка с възможните мерки за смекчаване. Първата ответна мярка на Европейската комисия е да обяви покана през 2016 г. по линия на програмата „Хоризонт 2020“ за подготвяне на мрежа за Арктика и Атлантическия океан, предназначена за справяне със заплахи за морската сигурност вследствие на отварянето на Североизточния проход³². ЕС следва също така да подкрепя международните усилия за прилагане на Международния полярен кодекс, който се отнася до свързаните с морския транспорт въпроси, имащи отношение към корабоплаването в арктически води, включително усъвършенстваното издирване и спасяване. Очаква се Полярният кодекс да влезе в сила на 1 януари 2017 г.

Въпреки че сателитната система за автоматична идентификация осигурява покритие на Арктика, съществуват предизвикателства по отношение на осигуряването и насочването на екипи за издирване и спасяване в случай на кораб, който се нуждае от помощ, вследствие на отдалечеността, трудната навигация поради леда и по-редкия морски трафик в района. Европейският форум за дейностите по брегова охрана (ECGFF) следва да си сътрудничи тясно с новосъздадения **форум за арктическата брегова охрана (ACGF)**, който може да играе важна роля за насърчаването на безопасна, сигурна и отговорна по отношение на околната среда морска дейност в Арктика.

³² Съгласно SEC-21-GM-2016-2017 на „Хоризонт 2020“: Паневропейски мрежи от практикуващи специалисти и други действащи лица в областта на сигурността.

3. МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО ПО ПРОБЛЕМИТЕ, СВЪРЗАНИ С АРКТИКА

Проблеми

Предизвикателствата, пред които е изправена Арктика, и решенията, необходими за тяхното преодоляване, се нуждаят от съвместен отговор на регионално и международно равнище. По-широките геополитически процеси могат да усложнят допълнително промените, засягащи региона. ЕС е силно заинтересован да работи в посока на това Арктика да остане зона на конструктивно международно сътрудничество, в която сложните проблеми се разрешават чрез договорени решения и в която в отговор на възникващите рискове могат да бъдат създадени общи платформи. По-специално науката може да бъде използвана като катализатор в подкрепа на всеобщо разбиране, което позволява да бъдат намерени съвместно договорени решения, насърчаващи мирното сътрудничество. Като световен лидер в областта на науката Европейският съюз трябва да има готовност да се ангажира в по-голяма степен в широкомащабно научно сътрудничество на световно равнище. Европейската програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт 2020“ е отворена за света. Тя предоставя възможност за партньорства между региони и държави, имащи за цел да бъдат преодолените глобалните обществени предизвикателства.

ЕС участва в разрешаването на проблеми, имащи пряко отношение към Арктика, на международно равнище чрез ООН и нейните специализирани агенции (Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата, Международната морска организация и Международната организация за гражданско въздухоплаване) и спомагателни органи (Програмата на ООН за околната среда). През последните десетилетия бяха създадени няколко форума за сътрудничество в Арктика, най-важният от които е Арктическият съвет. Арктическите държави работиха за насърчаване на мира и стабилността чрез сътрудничество и прилагане на принципите на правовата държава. Поради значението на Арктическият регион и протичащите в него съществени промени е важно ЕС да продължи да си сътрудничи с партньори от и извън Арктика, за да се стигне до общи позиции и решения по въпроси като изменението на климата, защитата на околната среда и научните изследвания.

Също така е важно да се гарантира, че са въведени подходящи мерки за ефективно стопанисване на Северния ледовит океан, за да се обезпечат защитата на околната среда, мирното сътрудничество и мирното уреждане на спорове, зачитането на международното право и устойчивото използване на морските ресурси. Значението на морската сигурност също нараства. През юни 2014 г. Европейският съвет прие стратегия за морска сигурност за морската сфера в световен план³³. В стратегията и свързания с нея план за действие се посочват редица предизвикателства, които оказват въздействие върху морската сфера, и се предлагат ответни мерки на равнище ЕС.

³³ Съвет на Европейския съюз (11205/14).

3.1 Международни организации и форуми

ЕС трябва да заеме активна позиция при воденето на преговори в съответните форуми на ООН, за да бъдат насърчени всички държави и региони да поемат своите отговорности, а именно по отношение на изменението на климата и защитата на околната среда, но също така във връзка с възникващите предизвикателства, като например безопасността по море и устойчивото управление на наземните и морските ресурси.

ЕС признава и подкрепя съществуващите правни инструменти за управление на световните морета. По-специално **Конвенцията на ООН по морско право** предоставя рамка за управлението на Северния ледовит океан, включително мирното уреждане на спорове. ЕС ще подкрепя тези усилия, като участва в стратегически диалог със заинтересованите страни в Арктика и с трети държави по въпросите на сигурността и като насърчава постоянното и основано на правила управление в морето.

ЕС ще продължи да **участва активно в Арктическият съвет** — основния форум за международно сътрудничество в региона, например като участва в работата на съответните работни групи, специални работни групи и експертни групи, както и като допринася към тази работа. ЕС очаква с нетърпение да работи със сегашното и бъдещите председателства на Арктическият съвет и ранното прилагане на статута му на наблюдател в съответствие с Декларацията от Кируна от май 2013 г.³⁴ ЕС следва да работи също с Арктическият съвет по въпроси, свързани със стопанисването на моретата, включително като участва в специалната работна група на Арктическият съвет по морско сътрудничество в Арктика.

ЕС ще продължи да **подкрепя както регионалното и подрегионалното сътрудничество**, включително чрез членството си в Евро-арктическият съвет за региона на Баренцово море, така и политиката за Северното измерение. ЕС участва също в регионалното сътрудничество в рамките на Икономическата комисия за Европа на ООН, и по-специално Конвенцията на Икономическата комисия за Европа на ООН за трансгранично замърсяване на въздуха на далечни разстояния (CLRTAP). Северният съвет и Северният съвет на министрите също са важни партньори за Европейския съюз, не на последно място поради дългогодишната си ангажираност с ЕС и тяхната програма за сътрудничество в Арктика.

Тези рамки за сътрудничество разглеждат много важни въпроси на регионално равнище и могат да повлияят значително на живота на коренните населения и местните общности.

³⁴ „Арктическият съвет получава със задоволство заявлението на ЕС за статут на наблюдател, но отсрочва окончателното решение за изпълнението му до намирането на решение относно опасенията на членовете на Съвета, отбелязани от председателя на Европейската комисия в писмото му от 8 май, с разбирането, че ЕС може да наблюдава дейността на Съвета, докато Съветът предприеме действия по предложението в писмото.“

3.2 Двустранно сътрудничество

ЕС трябва да си сътрудничи с всички **арктически партньори**, включително Канада, Русия и САЩ, с цел набелязване на нови области на сътрудничество, като например науката и инвестициите. Освен това ЕС ще работи с всички държави, проявяващи нарастващ интерес към Арктика, като например Китай, Индия, Япония, Република Корея и Сингапур, по въпроси от общ интерес и пораждащи всеобща загриженост.

ЕС си сътрудничи с Гренландия по линия на партньорството между ЕС и Гренландия³⁵. Партньорството има за цел да се помогне на Гренландия да преодолее основните предизвикателства, пред които е изправена, и по-специално устойчивата диверсификация на икономиката и укрепването на административния капацитет. ЕС предоставя бюджетна подкрепа на Гренландия с цел да бъде подсилен образователният сектор като двигател на устойчивото развитие. ЕС ще участва също така в диалог относно политиката на подходящо политическо и техническо равнище по въпроси, пораждащи всеобща загриженост, като например глобалните въпроси (енергетика, изменение на климата, околна среда и природни ресурси) и въпросите, свързани с Арктика.

Политиката за Арктика и въпросите, свързани с Арктика, ще продължат да бъдат важен елемент на близките отношения на ЕС с Исландия и Норвегия.

3.3 Диалог с коренните населения на Арктика

ЕС ще продължи да **поддържа връзка с коренните населения и местните общности на Арктика**, за да се гарантира, че техните виждания и права се зачитат и насърчават при изготвянето на политиките на ЕС, които засягат Арктика. Европейската комисия организира годишна среща за диалог с представители на коренните населения на Арктика, целта на която е да бъдат обменени мнения и да бъдат договорени области за допълнително сътрудничество, особено във връзка с бизнеса и правата на човека. ЕС следва да продължи да работи за постигането на напредък по отношение на съгласуваността между вътрешната и външната политика на ЕС спрямо коренните населения.

ЕС оказва подкрепа на местните общности посредством няколко от програмите си за финансиране, включително националните програми по линия на ЕСИФ, програмите за териториално сътрудничество и програмите по линия на Европейския инструмент за съседство³⁶. Програмата за Северната периферия и Арктика е насочена към използването на иновации за поддържане и развиване на стабилни и конкурентоспособни общности, за насърчаване на предприемачеството, за стимулиране на обезпечените от енергийна гледна точка общности и за насърчаване и развиване на културното и природното наследство. Освен деветте партньорски държави по

³⁵ Решение 2014/137/ЕС на Съвета от 14 март 2014 г. за отношенията между Европейския съюз, от една страна, и Гренландия и Кралство Дания, от друга страна.

³⁶ Например програмата Interreg IV А Север, програмата за Северната периферия и Арктика и програмата за трансгранично сътрудничество Kolarctic.

програмата от европейската част на Арктика, в програмата могат да участват партньори от Канада и Русия.

3.4 Управление на рибарството

ЕС следва да приветства неотдавнашната декларация относно **рибарството в Арктика**³⁷, подписана от пет арктически крайбрежни държави, и необходимостта от получаване на повече информация за екосистемите в Северния ледовит океан преди отварянето на този регион за търговски риболов. Въпреки това, тъй като въпросната зона не попада в обхвата на национална юрисдикция, ще трябва всички заинтересовани държави, не само крайбрежните държави, да си сътрудничат с цел въвеждане на подходящи международни мерки. В тази рамка следва своевременно да бъде включена нова регионална организация или споразумение за управление на рибарството в съчетание с нова регионална морска конвенция, за да се обезпечат дългосрочното опазване и устойчивото използване на ресурсите в открито море в Арктика. Европейската комисия счита, че такава рамка може да бъде създадена само по открит и приобщаващ начин, и приветства разширяването на преговорите с цел включване в тях на основните риболовни нации.

3.5 Научно сътрудничество

ЕС следва да насърчава и улеснява ефективното международно научно сътрудничество чрез подпомагане на транснационалния достъп до научноизследователска инфраструктура и до източници на данни със свободен достъп с цел подобряване на политическите и икономическите връзки и поддържане на добри отношения с ключовите държави в региона. Той вече се позиционира като партньор за сътрудничество в световен мащаб в допълнение към своите държави членки в Арктическият съвет. ЕС следва да осъществи научното сътрудничество на международно равнище по линия на **Трансатлантическия (и арктически) съюз за научни изследвания**³⁸, чието начало беше положено с Декларацията от Галуей през май 2013 г. и в която участват Канада, ЕС и САЩ.

За да бъдат попълнени пропуските в наличните данни за морското дъно в моретата и океаните около Европа и за живота в тях Европейската комисия постави за цел до 2020 г. да бъде създадена **карта с възможност за промяна на разделителната способност за цялото морско дъно** и покриващия воден стълб. Баренцово море ще

³⁷ <https://www.regjeringen.no/globalassets/departementene/ud/vedlegg/folkerett/declaration-on-arctic-fisheries-16-july-2015.pdf>.

³⁸ ЕС, Канада и САЩ полагат усилия да насърчават сътрудничеството помежду си в областта на морските и арктическите научноизследователски инфраструктури. Отделно от тези двама партньори обаче „Хоризонт 2020“ насърчава възможно най-широкия транснационален достъп до научноизследователски инфраструктури и подкрепя политиката на данни със свободен достъп с цел подобряване на политическите и икономическите връзки и поддържане на добри отношения с всички държави в региона и с държавите, които се интересуват от научните изследвания в Арктика. Повече информация за **Трансатлантическия (и арктически) съюз за научни изследвания** може да бъде намерена тук:

<http://ec.europa.eu/research/iscp/index.cfm?lg=en&pg=transatlantic-alliance>.

бъде включено в този проект от 2018 г. Над 100 организации, включително от Исландия, Норвегия и Русия, работят съвместно в рамките на Европейската мрежа за наблюдение и данни за морската среда (EMODnet), за да направят съхраняваните от тях данни за морската среда по-достъпни, оперативно съвместими и полезни за крайните потребители. Достъп до данните ще бъде осигурен чрез единен интернет портал.

Тази инициатива е важна за стимулиране на устойчивия растеж в синята икономика. Счита се, че превръщането на висококачествените данни за морската среда, съхранявани от публични органи в ЕС, в общодостъпни данни ще подобри производителността с над 1 млрд. EUR на година³⁹: Няма да се налага частните и публичните органи, хидрографските служби, научноизследователските институти и организациите на гражданското общество да проучват повторно зони, които вече са проучени, но данните за които до момента са били недостъпни. За тях ще бъде по-евтино да обработват съществуващите данни. Следва да бъдат подсилени научните изследвания в областта на сигурността, обхващащи арктическите ресурси с двойна употреба, и обменът на най-добри практики в тази област.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И СЛЕДВАЩИ СТЪПКИ

1. Този документ за политиката следва да насочва действията на ЕС през идните години и Европейската комисия и върховният представител по въпросите на външните работи и политиката на сигурност приканват Европейския парламент и Съвета на ЕС да представят своите становища. ЕС ще преразглежда тази политика в зависимост от настъпващите новости.

2. В рамките на стратегическия си ангажимент по отношение на Арктика ЕС следва да работи с региона по следните три приоритетни области:

- изменение на климата и опазване на околната среда на Арктика;
- насърчаване на устойчивото развитие в региона;
- подкрепа на международното сътрудничество по проблемите, свързани с Арктика.

3. ЕС трябва да предприеме мерки за осигуряване на равнище ЕС на необходимите структури за координация с цел посрещане на бъдещите предизвикателства. Съветът би могъл да обмисли възможността за създаване на работна група по въпросите на Арктическият регион и северното сътрудничество. Аналогично Европейският парламент би могъл да обмисли възможността за създаване на делегация по въпросите на Арктическият регион и северното сътрудничество.

³⁹ Работен документ на службите на Комисията „Познания за морската среда 2020“: Пътна карта, придружаваща съобщението на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, озаглавено „Иновации в синята икономика: реализиране на потенциала на нашите морета и океани за създаване на работни места и растеж“ (SWD/2014/0149 Final).